

Джерела поповнення та ефективність
використання оборотних активів
підприємства молочної промисловості
(на прикладі ПрАТ «Літинський
молочний завод»)

Виконав :
ст.гр. МОЗ-14мі Гулієв О.А.
Науковий керівник:
д.е.н., проф. Мороз О.В.

Таблиця 1 – Мета, об'єкт, предмет та завдання роботи

Мета	<p>Обґрунтування напрямів удосконалення формування джерел поповнення та підвищення ефективності використання оборотних активів підприємств молочної промисловості .</p>
Завдання	<ul style="list-style-type: none"> - визначити економічну сутність оборотних активів, їх склад та джерела поповнення; - проаналізувати підходи до класифікації оборотних активів підприємства та факторів ефективності їх використання; - визначити завдання та напрямки аналізу ефективності використання оборотних активів підприємства; - оцінити стан, проблеми та перспективи розвитку молочної промисловості України; - надати загальну характеристику та охарактеризувати склад та структуру оборотних активів ПрАТ «Літинський молочний завод»; - проаналізувати ефективність використання оборотних активів ПрАТ «Літинський молочний завод»; - визначити напрямки підвищення ефективності формування та використання оборотних активів підприємства.
Наукова новизна	<p>Основні результати магістерської кваліфікаційної роботи, які відзначаються науковою новизною, полягають у наступному:</p> <p>удосконалено:</p> <ul style="list-style-type: none"> - класифікацію факторів, що впливають на ефективність використання оборотних активів підприємства, яка, на відміну від існуючих, доповнена специфічними галузевими чинниками впливу, які виділені з поміж зовнішніх факторів; <p>дістало подальшого розвитку:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підхід до формування системи управління оборотними активами, що, на відміну від існуючих, базується на функціональних засадах з врахуванням особливостей управління елементами оборотних активів.
Об'єкт дослідження	<p>Процес формування джерел поповнення та забезпечення ефективності використання оборотних активів підприємства.</p>
Предмет дослідження	<p>Теоретико-методичні та прикладні аспекти джерел поповнення та ефективності використання оборотних активів підприємств молочної промисловості (на прикладі ПрАТ «Літинський молочний завод»).</p>

Таблиця 2 - Різні підходи науковців до визначення поняття «оборотні активи»

Автор	Визначення
НП(С)БО 1	Оборотні активи - грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу
Слав'юк Р.А.	Оборотні активи - ресурси, які належать підприємству і які напевно буде перетворено на гроші чи використано іншим чином протягом року з дати складання бухгалтерського балансу
Нашкерська Г.В.	Оборотні активи - це грошові кошти, що вкладені для створення оборотних виробничих фондів та фондів обігу з метою забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції
Демченко Т.А.	Оборотні активи - сукупність оборотних фондів і фондів обігу, які використовуються для фінансування поточної господарської діяльності і виражені в грошовій формі
Ковальов В.В.	Оборотні активи - активи, що споживаються у ході виробничого процесу протягом року або звичайного операційного циклу, що перевищує 12 міс. через специфіку технологічного виробництва, і тому такі, що повністю переносять свою вартість виготовленої продукції
Бланк І.О.	Оборотні активи - сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточну виробничо-комерційну діяльність підприємства та, що повністю споживаються у процесі одного виробничо-комерційного циклу
Ермасова Н.Б.	Оборотні активи - засоби, інвестовані підприємством в поточні операції під час кожного операційного циклу
Кірейцев Г.Г.	Оборотні активи - це сукупність коштів, авансованих в оборотні виробничі фонди і фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва та реалізації продукції

Рисунок 1 - Структура оборотних активів підприємства

Оборотні активи

Запаси товарно-матеріальних цінностей:

- виробничі запаси;
- незавершене виробництво;
- готова продукція;
- товари.

Дебіторська заборгованість:

- векселі;
- заборгованість юридичних і фізичних осіб підприємству за надані їм товари, роботи та послуги;
- дебіторська заборгованість за розрахунками;
- товари.

Поточні фінансові інвестиції:

фінансові інвестиції підприємства в різні фондові та грошові інструменти на строк менше одного року;

Грошові кошти та їх еквіваленти:

- грошові кошти підприємства в касі на поточних й інших розрахунках в банках (у національній та іноземній валютах);
- еквіваленти грошових коштів.

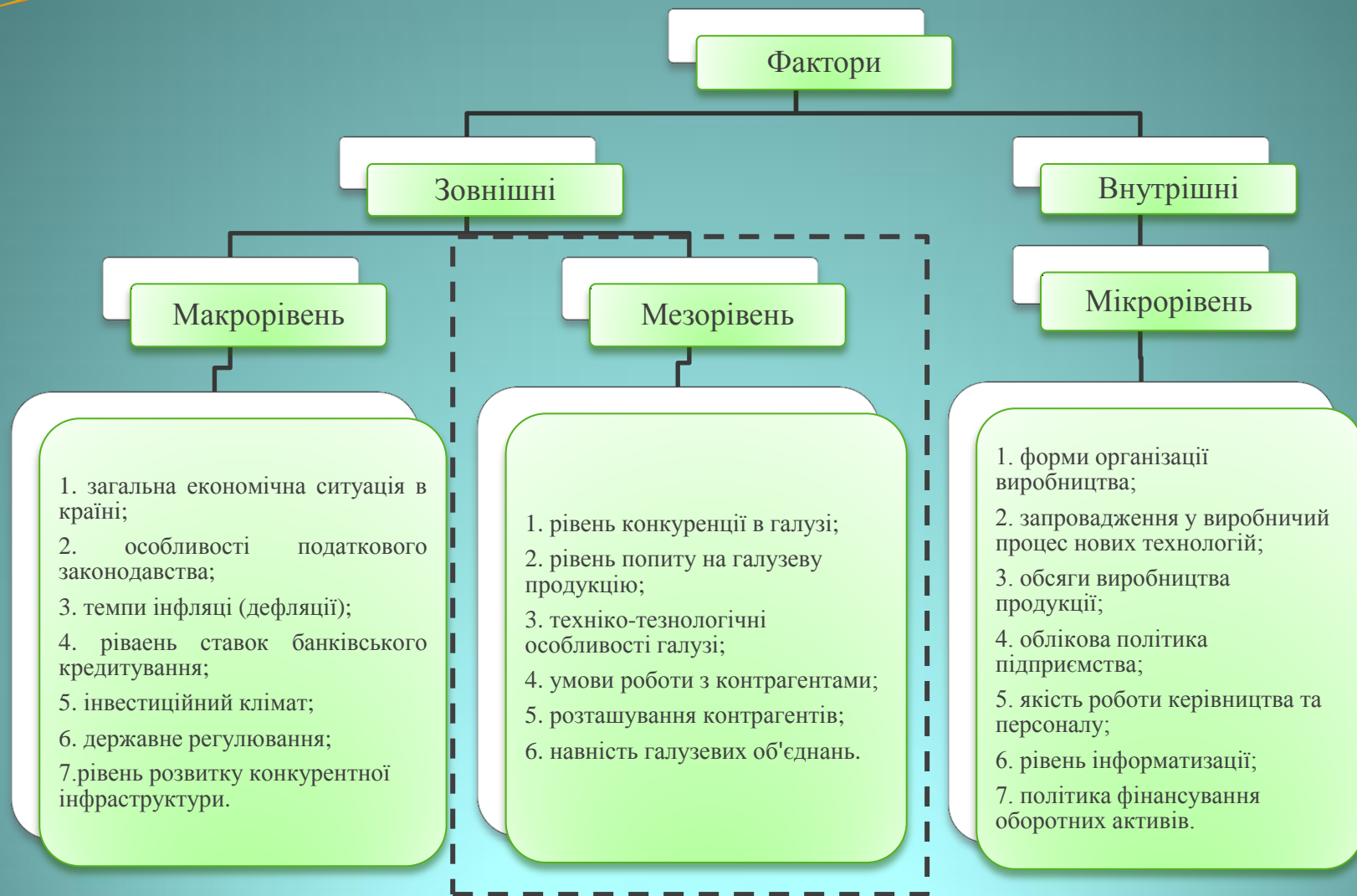
Інші види оборотних активів, у тому числі:

- витрати майбутніх періодів.

Рисунок 2 – Класифікація оборотних активів підприємства відповідно до Національного положення бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Рисунок 3 – Джерела формування оборотних активів

Умовні позначення: - - - - Удосконалено автором.

Рисунок 4 - Фактори ефективності використання оборотних активів підприємств

Рисунок 5 – Напрями управління оборотними активами

Управління оборотними активами

Управління дебіторською заборгованістю

- контроль з фінансовим станом дебіторів;
- застосування попередньої оплати;
- зменшення ризику несплати покупцями;
- рефінансування дебіторської заборгованості;
- контроль за процесом обертання коштів в розрахунках;
- узгодження термінів реалізації готової продукції з термінами повернення дебіторської заборгованості;
- співставлення дебіторської та кредиторської заборгованостей;
- використання факторингу.

Управління грошовими коштами

- формування достатнього обсягу грошових ресурсів підприємства;
- оптимізація розподілу сформованого обсягу фінансових ресурсів підприємства за видами господарської діяльності та напрямками використання;
- збалансування грошових потоків;
- бюджетування грошових коштів.

Управління запасами

- нормування запасів;
- оптимізація запасів сировини і матеріалів;
- планування обсягів закупівлі іншої сировини та матеріалів, з поставкою точно в строк;
- використання системи ланцюгів поставок;
- мінімізація термінів постачання запасів;
- контроль за процесом резервної закупівлі сировини;
- використання методів ABC-XYZ аналізу;
- застосування дієвих заходів щодо ліквідації (продажу) мертвих запасів та надлишків;

Управління готовою продукцією

- нормування необхідного рівня запасів готової продукції;
- коригування інтенсивності та терміну відвантаження готової продукції;
- підтримання постійного потоку поставок готової продукції за допомогою ланцюгів поставок;
- створення зведеного балансу руху товарних залишків;
- дотримання графіків постачання готової продукції в торгівельну мережу

Рисунок 6 – Розроблена система управління оборотними активами

Таблиця 3 – Експорт молока і молочних продуктів в 2013-2014 рр.

Вартість експорту у 2014 р. до 2013 р., %	Обсяг експорту у 2014 р. до 2013 р., %	Експорт				Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД
		з 01.01.2014 по 31.12.2014		з 01.01.2013 по 31.12.2013		
		вага нетто, т.	вартість тис.дол.США	вага нетто, т.	вартість тис.дол.США	
84,8	91,1	6948	4735	7623	5584	401. Молоко та вершки незгущені
159,9	164,6	49866	121268	30303	75855	402. Молоко та вершки згущені
81,7	91,3	2999	3999	3283	4897	403. Маслянка, ферментовані або сквашені молоко та вершки
60,2	64,9	22332	26620	34408	44192	404. Молочна сироватка

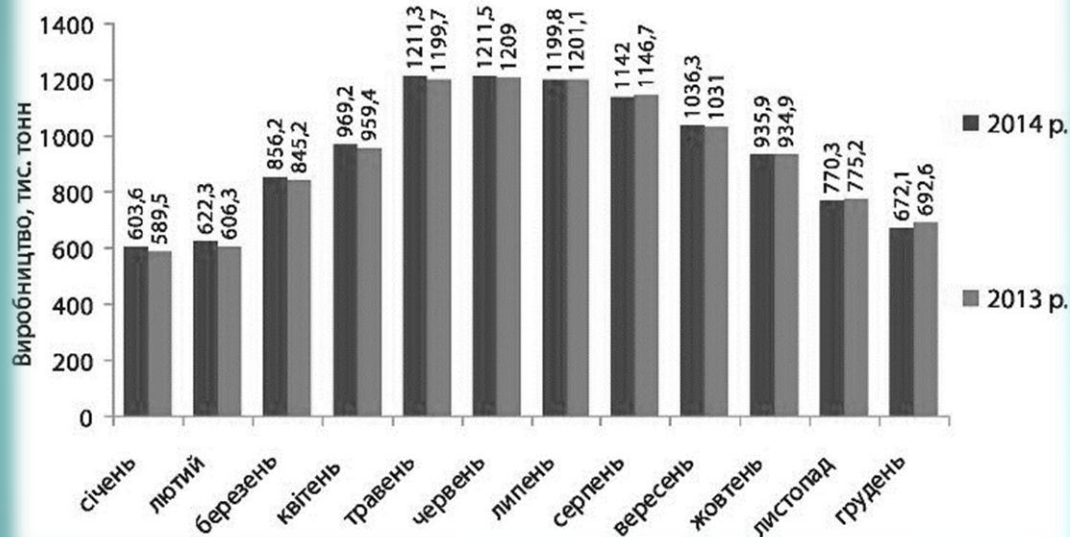

Рисунок 7 – Структурна динаміка виробництва молока в Україні

Приватне акціонерне товариство

«Літинський молочний завод»

Скорочена назва : ПрАТ «Літинський молзавод»

Предмет діяльності

- виробництво та реалізація молочної продукції;
- заготівля та глибока переробка молока;
- організація фірмової торгівлі, мережі приймальних пунктів по заготівлі молока;
- надання послуг фізичним та юридичним особам;
- надання платних послуг виробничою лабораторією підприємствам та населенню з лабораторних дослідів;
- торгівельно- закупівельна та посередницька діяльність;
- організація будівельних робіт;
- укладання угод, договорів, контрактів, що відносяться до напрямків діяльності товариства та інше.

Види діяльності

- перероблення молока та виробництво сиру;
- виробництво морозива;
- функціонування інфраструктури автомобільного та міського транспорту.

Мета діяльності

- отримання прибутку від виробничої та інших видів діяльності

**Таблиця 4 – Основні економічні показники діяльності
ПрАТ «Літинський молочний завод»**

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн.
	2012	2013	2014	2013 до 2012
1	2	3	4	5
Загальна вартість майна, тис.грн.	78915	82902,5	87152	3987,5
Оборотні активи, тис.грн.	53088,5	58615	64048	5526,5
Необоротні активи, тис.грн.	25820	24287,5	23104	-1532,5
Власний капітал, тис.грн.	25121,5	23651	28750,5	-1470,5
Залучений капітал, тис.грн.	53793,5	59251,5	58401,5	5458
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	170632	221327	244780	50695
Собівартість реалізації продукції, тис.грн.	159091	198646	219168	39555
Валовий прибуток, тис.грн.	11541	22681	25612	11140
Фінансові результати від операційної діяльності, тис.грн.	1919	11018	13101	9099
Фінансові результати від звичайної діяльності, тис.грн.	-6181	5180	8452	11361
Чистий прибуток, тис.грн.	-6499	3576	6631	10075
Чисельність персоналу, осіб	442	560	565	118

**Таблиця 5 – Показники фінансового стану підприємства
ПрАТ «Літинський молочний завод»**

Показники	Роки			Абсолютне відхилення		Відносне відхилення, %	
	2012	2013	2014	2013 до 2012	2014 до 2013	2013 до 2012	2014 до 2013
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,53	0,54	0,59	0,01	0,05	2,59	8,73
Коефіцієнт ліквідності поточної (покриття)	1,40	1,37	1,50	-0,03	0,13	-2,35	9,88
Коефіцієнт ліквідності швидкої	0,84	1,01	1,14	0,17	0,13	19,78	13,15
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,03	0,02	0,02	-0,01	0,00	-20,06	5,25
Коефіцієнт фінансової автономії	0,32	0,29	0,33	-0,03	0,04	-10,38	15,63
Коефіцієнт фінансової залежності	3,14	3,51	3,03	0,36	-0,47	11,58	-13,52
Коефіцієнт фінансового ризику	2,14	2,51	2,03	0,36	-0,47	16,99	-18,92
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,03	-0,03	0,20	0,00	0,22	-3,21	829,77
Рентабельність активів, %	-8,24	4,31	7,61	12,55	3,30	152,38	76,39
Рентабельність власного капіталу, %	-25,87	15,12	23,06	40,99	7,94	-158,44	52,54
Рентабельність продажу, %	6,76	10,25	10,46	3,48	0,22	51,51	2,10
Рентабельність витрат, %	7,25	11,42	11,69	4,16	0,27	57,39	2,35
Коефіцієнт оборотності активів, оборотів	2,16	2,67	2,81	0,51	0,14	23,47	5,20
Коефіцієнт оборотності власного капіталу, оборотів	6,79	9,36	8,51	2,57	-0,84	37,77	-9,02

Таблиця 6 – Аналіз складу та структури оборотних активів

Елементи оборотних активів	2012 рік		2013 рік		2014 рік		Абсолют. відхил., тис.грн.	Темп при-росту, %	Абсолют. відхилен., тис.грн.	Темп при-росту, %
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%				
Виробничі запаси	3805	7,17	4540	7,75	5794	9,05	735	19,32	1254	27,62
Незавершене виробництво	3901,5	7,35	2434,5	4,15	3572,5	5,58	-1467	-37,60	1138	46,74
Готова продукція	13305,5	25,06	8203	13,99	5810,5	9,07	-5102,5	-38,35	-2392,5	-29,17
Товари	11	0,02	11	0,02	11	0,02	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	26080	49,13	32064,5	54,70	32498	50,74	5984,5	22,95	433,50	1,35
Дебіторська заборгованість за рахунками	3826,5	7,21	9104	15,53	14786	23,09	5277,5	137,92	5682	62,41
Інша поточна дебіторська заборгованість	947	1,78	1014	1,73	349	0,54	67	7,07	-665	-65,58
Поточні фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти	1092	2,06	987	1,68	1033	1,61	-105	-9,62	46,00	4,66
Витрати майбутніх періодів	6,5	0,01	27	0,05	34	0,05	27	0	7,00	25,93
Інші оборотні активи	120	0,23	230	0,39	160	0,25	110	91,67	-70	-30,43
Всього	53088,5	100	58615	100	64048	100	5526,5	10,41	5433	9,27

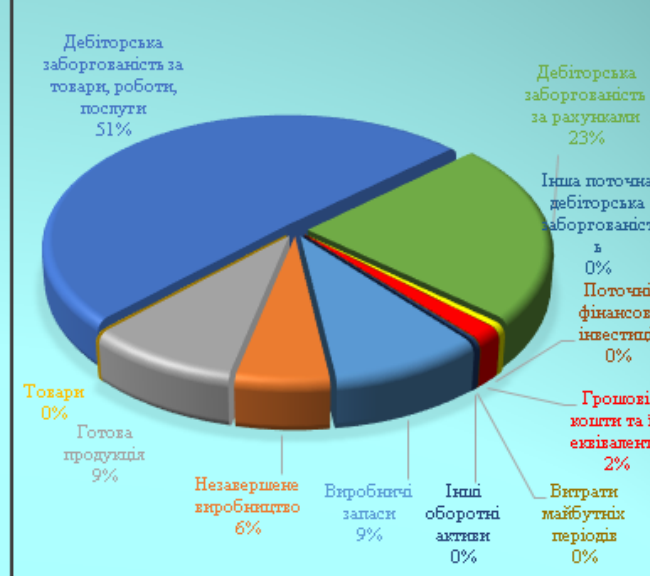
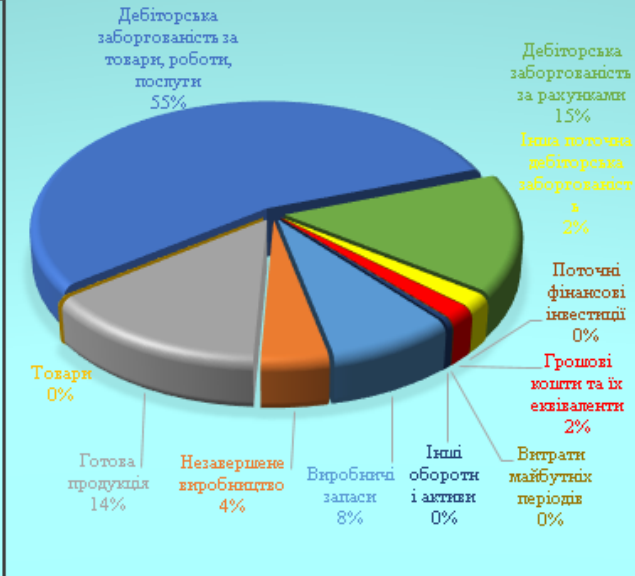
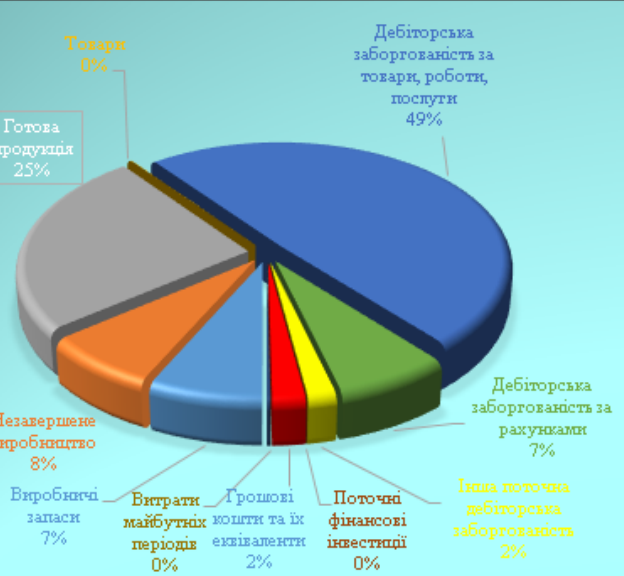

Рисунок 8 – Склад та структура оборотних активів 2012р.

Рисунок 9 – Склад та структура оборотних активів 2013р.

Рисунок 10 – Склад та структура оборотних активів 2014р.

Таблиця 7 – Показники ефективності використання оборотних активів

Показник	Рік			Відхилення 2014/2012
	2012	2013	2014	
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,16	2,67	2,81	29,90
Період обертання оборотних активів, днів	166	135	128	-23,02
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,5	5,2	5,1	-7,08
Період обертання оборотних активів, днів	65,1	68,6	70,1	7,62
Коефіцієнт завантаження коштів в обороті	4,52	3,16	3,84	-15,04
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	7,57	13,08	14,43	90,69
Період обертання матеріальних запасів, днів	47,57	27,53	24,95	-47,56
Коефіцієнт оборотності незавершеного виробництва	40,78	81,60	61,35	50,45
Період обертання незавершеного виробництва, днів	8,83	4,41	5,87	-33,53

Рисунок 11 – Організаційна структура відділу бухгалтерії – структурного підрозділу управління оборотними активами підприємства

Таблиця 8 - План заходів щодо підвищення ефективності використання оборотних активів ПрАТ «Літинський молочний завод»

Назва та зміст заходу	Відповідальний за реалізацію заходів	Термін виконання	Витрати, тис.грн.	Економічний та інші види ефектів
Оптимізація структури джерел формування оборотного капіталу підприємства:				
1 етап – визначення вихідних параметрів моделі оптимізації джерел фінансування оборотного капіталу; 2 етап – розрахунок вартості залучених видів капіталу; 3 етап – вирішення задачі оптимізації джерел фінансування оборотних коштів	Бухгалтерія	1 квартал	Заробітна плата робітників	Збільшення ефекту фінансового важеля з 33,31 до 51,57
Удосконалення управління дебіторською заборгованістю як складової оборотних активів на основі вибору джерел її фінансування:				
1. Інкасація дебіторської заборгованості шляхом надання знижки покупцям при достроковій оплаті за схемою «5/15, net 45»	Працівники фінансової служби	1 рік	Втрати від інфляції = 1428,99 Втрати від надання знижок = 793,88 Загальна сума втрат = 2222,87 Скоригована загальна сума витрат = 2026,56	Економічний ефект від надання знижки = 396,40 тис.грн.
2.Рефінансування дебіторської заборгованості за допомогою факторингової операції	Працівники фінансової служби	1 рік	Плата за факторингове обслуговування = 16671,55 Комісійна винагорода за факторингові послуги = 3191,41 Сукупні витрати за факторинговою операцією = 19862,96	Підприємст-во отримає додатково 27770,04 тис.грн. (47663 - 19862,96)
Прогнозування ефективності грошових коштів як ліквідної складової оборотних активів				
Моделювання процесу досягнення необхідної результативності, за допомогою прогнозування ефективності грошових коштів	Директор фінансової служби	1 рік	Заробітна плата робітників	Дозволить об'єктивно перевіряти реальність досягнення запланованого результату

Таблиця 9 – Обґрунтування надання знижок при достроковій оплаті за схемою «5/15, net 45» для ПрАТ «Літинський молочний завод»

Показник	Показники Факт (без надання знижки)	План (із наданням знижки)
1. Обсяг реалізації продукції в кредит, тис. грн.	47633	47633
2. Період погашення дебіторської заборгованості, дн.	70	15
3. Норма прибутку, %	2,7	2,7
4. Місячний темп інфляції у 2015 р., %	6,5	6,5
5. Індекс цін	1,134	1,032
6. Коефіцієнт падіння купівельної спроможності	0,88	0,97
7. Втрати від інфляції, тис. грн.	5715,96	1428,99
8. Втрати від надання знижок, тис. грн.	-	793,88
9. Загальна сума втрат, тис. грн.	5715,96	2222,87
10. Залишки дебіторської заборгованості, тис. грн.	9261,97	1984,71
11. Сума вивільнених коштів, тис. грн.	-	7274,26
12. Додатковий прибуток, тис. грн.	-	196,41
13. Скоригована загальна сума витрат, тис. грн.	-	2026,56
14. Економічний ефект, тис. грн.	-	3689,5

Таблиця 10 – Порівняльний аналіз загальних річних витрат ПрАТ «Літинський молочний завод» за банківським кредитом та факторингом

Види витрат	Сума, тис. грн.
Банківський кредит	
Нараховані проценти за користування банківською позикою	28579,8
Додаткові витрати за послуги кредитного відділу банку	71,5
Неінкасовані заборгованості	2095,85
Сукупні витрати за банківським кредитом	30747,15
Факторингова операція	
Плата за факторингове обслуговування	16671,55
Комісійна винагорода за факторингові послуги	3191,41
Сукупні витрати за факторинговою операцією	19862,96

Дякую за увагу!!!!!!